

Syndromy deficiencie thiaminu – kazuistika a přehled

Jiří Müller^{1,2}, Jaroslav Raděj¹, Lenka Valešová¹, Miroslav Kříž¹, Roman Pavlík¹, Alena Vondráková³, Martin Matějovič^{1,2}

¹Jednotka intenzivní péče, I. interní klinika, Fakultní nemocnice Plzeň a Lékařská fakulta, Univerzita Karlova, Plzeň

²Lékařská fakulta a Biomedicínské centrum, Univerzita Karlova, Plzeň

³Klinika zobrazovacích metod, Fakultní nemocnice Plzeň a Lékařská fakulta, Univerzita Karlova, Plzeň

Thiamin (vitamin B₁) je ve vodě rozpustný vitamin hrající klíčovou roli kofaktoru enzymů energetického metabolismu. Jeho nedostatek vede k rozvoji heterogenních a komplexních syndromů projevujících se zejména poškozením nervového a kardiovaskulárního systému. Včasnou diagnostiku a léčbu těchto potenciálně život ohrožujících stavů často komplikuje neúplný či netypický klinický obraz a absence dostupného a spolehlivého stanovení hladin vitamínu B₁. Cílem našeho kazuistického sdělení, které popisuje kriticky nemocnou pacientku s pokročilým postižením centrální nervové soustavy při hluboké karenci thiaminu, je poukázat na syndromy thiaminové deficiencie jako na závažnou a preventabilní komplikaci neadekvátní výživy některých specifických rizikových populací.

Klíčová slova: thiamin, vitamin B₁, Beri-beri, Wernickeho encefalopatie, malnutrice, vitaminové deficiencie, mikronutrienty, kriticky nemocný pacient.

Thiamine deficiency syndromes – case report and overview

Thiamine (vitamin B1) is a water-soluble vitamin that plays a pivotal role as a cofactor for enzymes involved in energy metabolism. Its deficiency can result in the development of heterogeneous and complex syndromes, primarily characterised by impaired nervous and cardiovascular system. Timely diagnosis and treatment of these potentially life-threatening conditions are often delayed due to the incomplete or atypical clinical presentation and the lack of accessible and reliable methods for determining vitamin B1 levels. The objective of this case report, which details a critically ill female patient with advanced central nervous system involvement, is to emphasise thiamine deficiency syndromes as a serious yet preventable complication in specific high-risk population groups.

Key words: thiamine, vitamin B1, Beriberi, Wernicke encephalopathy, malnutrition, vitamin deficiencies, micronutrients, critically-ill patient.

Úvod

Thiamin (vitamin B₁) hraje zásadní roli v energetickém metabolismu lidského organismu. K pokrytí běžných potřeb je nezbytných asi 1,1–1,2 mg vitamínu denně, přičemž jeho příjem je v západní stravě zpravidla dostatečný, a to i díky fortifikaci některých průmyslově zpracovaných potravin (1). I v naší populaci ale může docházet ke vzniku jeho těžkého nedostatku, a to zejména u některých rizikových skupin. Kromě jedinců

s chronickým abúzem alkoholu se jedná například o malnutriční pacienty vyžadující některou z forem umělé výživy, u kterých potřeba vitamínu B₁ dramaticky roste. Rozpoznání a adekvátní léčbu syndromů thiaminové deficiencie může komplikovat komplexní a často ne zcela typická klinická symptomatologie. Cílem tohoto kazuistického sdělení a krátkého přehledu je poukázat na důležitost této potenciálně život ohrožující vitaminové deficiencie a definovat klinické syndromy s ní spojené.

MUDr. Jiří Müller

Jednotka intenzivní péče, I. interní klinika, Fakultní nemocnice Plzeň a Lékařská fakulta, Univerzita Karlova, Plzeň
mullerji@fnplzen.cz

Cit. zkr: Vnitř Lék. 2026;72(6):413-419

Článek přijat redakcí: 15. 6. 2026

Článek přijat po recenzích: 25. 8. 2026